

Somers-, Tanah Merah- en Javastam, Singapore

Nederlandse burgers en militairen werden in de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost Azië door de Japanners geïnterneerd in kampen. Enkele van deze kampen waren alleen voor krijgsgevangenen, andere hadden zowel burgerlijke als militaire geïnterneerden en weer anderen waren exclusief bestemd voor burgers. In veel van deze kampen begonnen de scouts met ondergrondse bijeenkomsten. Militairen in de werkkampen langs de Birmaspoorlijn en in kampen in Nederlands Indië richtten stammen op en in de burgerkampen begonnen scoutingvrijwilligers met het organiseren van activiteiten voor de daar aanwezige kinderen.

De Birmaspoorweg werd in de Tweede Wereldoorlog door geallieerde krijgsgevangenen aangelegd tussen Nong Pladuk in Thailand en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. De spoorlijn was 415 kilometer lang. Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders; 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding. Onder hen waren bijna 3 000 Nederlanders. Onder de westerse krijgsgevangenen waren veel KNIL-militairen en Nederlanders uit Nederlands-Indië. Ook stierven ongeveer 100.000 Thaise en Indonesische romoesja's en ook Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg door het moeilijke gebied. Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders veroorzaakten. Toen de spoorlijn klaar was hadden de Japanners veel minder mensen nodig. Van de oorspronkelijk 60.000 gevangenen werd de helft uitgezocht om naar Japan te gaan voor werk in de kolonijnen.

Changi kamp

Vanaf oktober 1942 kwamen en gingen duizenden Nederlandse krijgsgevangenen in en uit dit kamp op Singapore Islands. Het kamp bestond uit een uitgestrekt kazerne-terrein op de noord-oostelijke punt van het eiland Singapore, vanuit de stad gezien juist voorbij de Changi-Gevangenis. Op het terrein waren diverse (groepen van) barakken, zoals de Selarang-barakken, de Roberts-barakken, de Kitchener-barakken, het Wavell-kamp, het Selarang-kamp. Er waren diverse hospitalen, zoals het Australische hospitaal in de Selarang-barakken en het Engelse hospitaal in de Roberts-barakken. Omstreeks 1 mei 1944 verhuisde het kamp naar de Changi-Gevangenis. Vanuit dit kamp werden veel krijgsgevangenen op transport naar Japan gezet.

Scouting

In Changi waren verschillende (internationale) voortrekkerstammen gestart, De Somersstam, genoemd naar Lord Somers, de Chief Scout in Engeland, de Tanah Merah en de Javastam. De stammen stonden onder leiding van dominee Macneil. Ze waren niet alleen bedoeld als sociale club om afwisseling te bieden aan het gevangenis leven, maar ook als voorbereiding voor de tijd na de bevrijding. Macneil wilde de scouts trainen op Gilwellniveau. Cornelis

haalde hier zijn Woodbadge (Gilwell cursus). Van de activiteiten in Changi werd een logboek bijgehouden. In november 1943 werd voor de stam een das gemaakt van overblijfselen van Amerikaanse overhemden. In "goud" was in de punt het Japanse symbool voor krijgsgevangene geborduurd. Veel roverscouts, die van Changi naar de Birma spoorlijn verscheept werden, startten ook daar nieuwe voortrekker stammen.

De volgende Nederlandse scouts waren hier lid van:

- Albert Pootjes
- Bernard van Tienen
- Cornelis Jansen
- Cornelis Tober
- Leo Buffant
- Willem Niepce
- Fernard Horn

Meer informatie

[THAILAND \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](http://japansekrijgsgevangenkampen.nl)

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

["Johnny" Walker's Scouting Milestones Pages - Bamboo Thumbsticks](#)

[\(scoutguidehistoricalsociety.com\)](http://scoutguidehistoricalsociety.com)

[\(20+\) Scouts NSW - Berichten | Facebook](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.